04/03/2021

Τα ιδανικά της Επανάστασης του ΄21 μέσα από τα μάτια των νέων

/ Ελλάδα 1821 - 2021

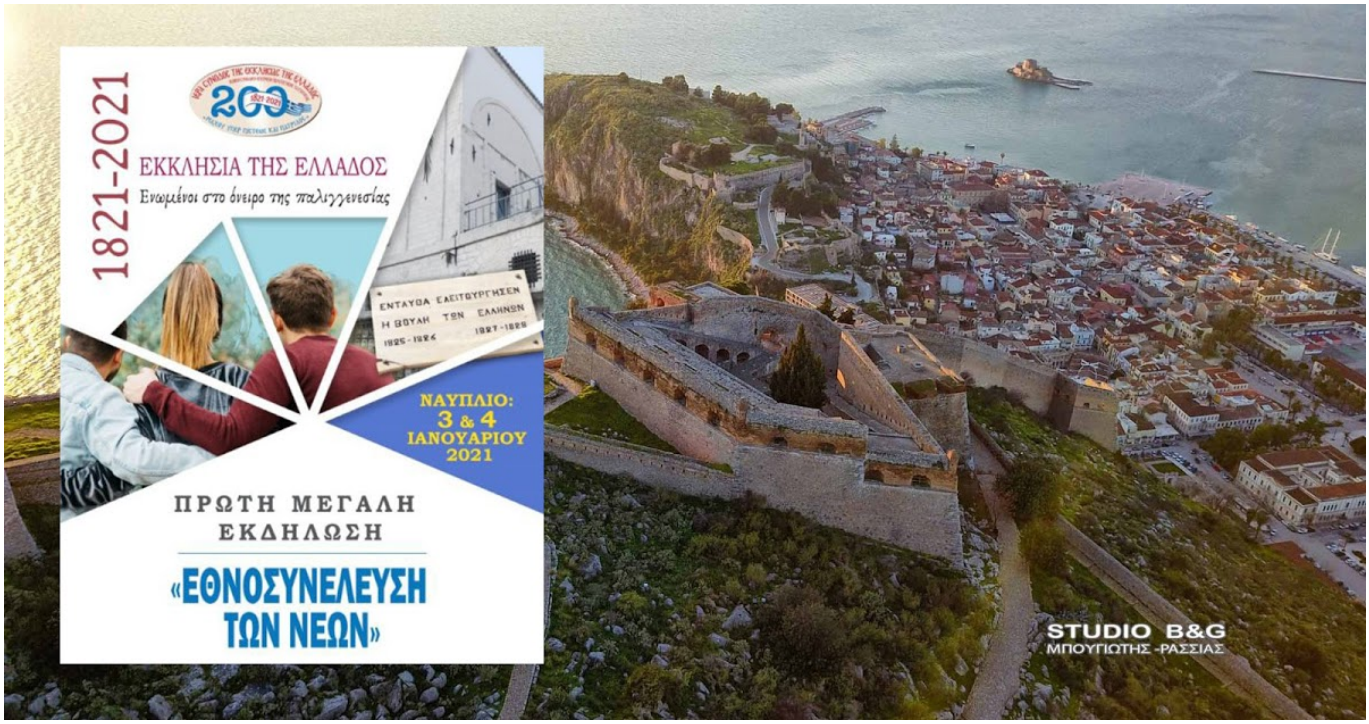

Του Χρήστου Σπηλιώτη, φοιτητή Φιλολογίας ΕΚΠΑ

Στο πλαίσιο των επετειακών εκδηλώσεων για τον εορτασμό των 200 χρόνων από την εθνική μας παλιγγενεσία, η Εκκλησία της Ελλάδος, μέσω της ειδικής συνοδικής επιτροπής πολιτιστικής ταυτότητας, διοργάνωσε διαδικτυακά την 4η Ιανουαρίου 2021 την **«Εθνοσυνέλευση των νέων».**

Ο κεντρικός σκοπός της εκδήλωσης ήταν ο προβληματισμός και η κριτική εμβάθυνση στα κείμενα(διακηρύξεις-Συντάγματα) που εκδόθηκαν στη διάρκεια του πολυετούς αγώνα της Ανεξαρτησίας (1821) και έθεταν τις πολιτικές βάσεις της ελευθερίας των επαναστατημένων Ελλήνων, διατρανώνοντας την κυριαρχία και την ανεξαρτησία τού αναδυόμενου ελληνικού κράτους και αναδεικνύοντας τις θεμελιώδεις αρχές και αξίες επί των οποίων φιλοδοξούσαν να οικοδομήσουν τη νεοσύστατη πολιτεία τους. Ταυτόχρονα, κληθήκαμε να καταθέσουμε τον οραματισμό της «Ελλάδας του μέλλοντος», σύμφωνα με τις αξίες και τα ιδανικά των αγωνιστών της Επανάστασης.

Στην Εθνοσυνέλευση συμμετείχαν μαθητές, φοιτητές και απόφοιτοι πανεπιστημίου

από τις 82 Μητροπόλεις της Εκκλησίας της Ελλάδος. Μάλιστα, είχαμε την ιδιαίτερη χαρά και την τιμή να βρίσκονται κοντά μας σπουδαίες προσωπικότητες του ακαδημαϊκού χώρου, προκειμένου να κατευθύνουν τη συζήτηση, αλλά και να συμβάλουν στη διαμόρφωση των γενικών συμπερασμάτων. Για την αποτελεσματικότερη λειτουργία της Εθνοσυνέλευσης οι συμμετέχοντες χωριστήκαμε σε 5 ομάδες (Μητροπολιτικά Κέντρα) ανάλογα με τα γεωγραφικά διαμερίσματα. Στις ομάδες αυτές δόθηκε ένα διαφορετικό θέμα, προκειμένου τα μέλη καθεμιάς να εμβαθύνουν σ ’αυτό. Οι εκπρόσωποι ανέπτυξαν ποικιλοτρόπως τα θέματα τα οποία τους ζητήθηκε να πραγματευτούν.

Η προσωπική μου εισήγηση είχε ως άξονα το **«πώς οραματίζομαι την Ελλάδα του μέλλοντος»**. Έχοντας μελετήσει τα κείμενα της Εθνοσυνελεύσεως της Επιδαύρου και αντιλαμβανόμενος τα ιδανικά που αποτέλεσαν την κινητήρια δύναμη των Ελλήνων στον Αγώνα για την απελευθέρωση της πατρίδος μας, κατέθεσα το όραμα ενός μέλλοντος βασισμένου στα ιδανικά και τις υψηλές αξίες του παρελθόντος που ώθησαν τους αγνούς αγωνιστές να δώσουν όλο τους το «είναι» και τη ζωή τους στο πεδίο της μάχης, για να μπορούμε σήμερα εμείς να ονειρευόμαστε το αύριο ελεύθεροι. Θα ήταν άδικο να παραβλέψουμε τους δικούς τους οραματισμούς και να φανταστούμε μια πατρίδα με διαφορετικές αρχές από εκείνες για τις οποίες αγωνίστηκαν. Χαρακτηριστική είναι η μνημειώδης ομιλία του Θ. Κολοκοτρώνη στην Πνύκα, όπου τονίζει ότι, για να υπάρξει ευημερία, πρέπει τα αξιακά θεμέλια της πολιτείας να είναι η ομόνοια, η πίστη στον Θεό και η ελευθερία. Κάνοντας μια αναδρομή στα ιστορικά δρώμενα της χώρας μας βλέπουμε πως οι Έλληνες όντας ενωμένοι μεγαλούργησαν σε κάθε πτυχή του βίου τους. Βέβαια η ομόνοια αυτή, για να έχει διάρκεια, οφείλει να είναι στερεωμένη στο ορθόδοξο χριστιανικό βίωμα, από το οποίο απορρέει ως φυσική εξέλιξη η αγάπη για τον αδερφό, η αυταπάρνηση και η ανιδιοτέλεια. Στο ίδιο πλαίσιο, έγινε αναφορά στη «φρόνιμη ελευθερία». Η έννοια αυτή θα μπορούσε τελικά να ταυτιστεί με τη δημοκρατία. Εκείνη την κυρίαρχη αξία μέσα στην οποία ο καθένας θα μπορεί να εκφράζει όσα πιστεύει χωρίς να λογοκρίνεται και με σεβασμό στη διαφορετική γνώμη και η διαφωνία θα γίνεται αφορμή διαλόγου και ανταλλαγής απόψεων. Έτσι, μπορεί να διαφυλάσσεται και να καλλιεργείται η γνήσια ελευθερία. Επομένως, με όχημα την πίστη στον Θεό, την ομόνοια και τη δημοκρατία μπορούμε να ανταποκριθούμε στις απαιτήσεις της σύγχρονης εποχής, χωρίς όμως να αλλοιώσουμε την ιδιοπροσωπία μας.

Ύστερα, μέσω της ολομέλειας αλλά και εντός της ομάδας υπήρξε η δυνατότητα περαιτέρω συζήτησης και προβληματισμού πάνω στα θέματα που προαναφέρθηκαν. Σχετικά με το ζήτημα της επικαιρότητας του 1ου ελληνικού συντάγματος (Επίδαυρος, 1η Ιανουαρίου 1822) διαπιστώθηκε ότι οι αρχές και τα

στοιχεία που διέπουν το κείμενο αυτό έχουν διαχρονική αξία, αφού συνεχίζουν να υπάρχουν στο εν ισχύι σύνταγμα της Ελλάδος. Επιπλέον, όταν κηρύχθηκε η Επανάσταση, οι αγωνιστές της διέπονταν από υψηλές αξίες, κατοχύρωσαν τη θρησκευτική ελευθερία και την επικρατούσα θρησκεία, προσδιόρισαν την εθνική ταυτότητα των Ελλήνων και προχώρησαν στη διάκριση εξουσιών – λειτουργιών. Ειδικότερα, στις σχέσεις Εκκλησίας – κοινωνίας, επισημαίνεται μέσα στο 1ο ελληνικό Σύνταγμα ότι η πολιτική ύπαρξη του έθνους κηρύσσεται «Εν ονόματι της Αγίας και Αδιαίρετου Τριάδος». Επίσης, ορίζεται ως επικρατούσα θρησκεία η της Ανατολικής Ορθοδόξου του Χριστού Εκκλησίας. Δεν καθορίζεται, δηλαδή, μια επίσημη κρατική θρησκεία, αλλά υποδηλώνεται η θρησκεία της πλειονότητας των Ελλήνων της Επικράτειας. Είναι ολοφάνερο, λοιπόν, ότι οι πρωτεργάτες διαπνέονταν από βαθιά πίστη στον Θεό και αναγνώριζαν ότι χάρη στη δική Του βοήθεια επετεύχθη το ποθούμενο και όχι χάρη στην πολεμική προπαρασκευή, η οποία ήταν στοιχειώδης και ανεπαρκής.

Αναμφίβολα, η Εθνοσυνέλευση ήταν μια εξαιρετική πρωτοβουλία της Εκκλησίας της Ελλάδος, διότι έδωσε σε εμάς τους νέους την ευκαιρία να εξωτερικεύσουμε τις σκέψεις μας και να ανταλλάξουμε απόψεις στο πλαίσιο της συζήτησης. Είναι πολύ ευχάριστο να βλέπει κανείς νέους ανθρώπους με οράματα, ιδανικά και αξίες. Μάλιστα, προς τη λήξη της συνεδρίας, κάποιος από τους υπευθύνους των Μητροπολιτικών Κέντρων έθεσε τον εξής γόνιμο προβληματισμό: «Ζούμε σε μια κοινωνία στην οποία υπάρχει αμφισβήτηση, η πίστη στον Χριστό δεν είναι δεδομένη και δεν υπάρχει εμβάθυνση στην παράδοσή μας. Τι βήματα πρέπει να κάνουν οι νέοι, ώστε να περάσουν κάποια μηνύματα λίγο διαφορετικά και να προσεγγίσουν την κοινωνία; Τι Έλληνες και τι ορθόδοξοι πρέπει να είμαστε;». Τα λόγια αυτά αποτέλεσαν τροφή για ουσιαστική σκέψη. Τελικά μπορούμε να καταλήξουμε στο εξής συμπέρασμα: Όπως ο κάθε χριστιανός στην πνευματική του πορεία πορεύεται με βάση το Ευαγγέλιο, τον βίο του Χριστού και των αγίων έτσι και ως Έλληνες οφείλουμε να πορευθούμε σύμφωνα με τους εθνικούς μας ήρωες και αγωνιστές υπέρ της πίστεως και της πατρίδος, με τα ιδανικά και τις αξίες τους. Εμείς οι νέοι, όμως, οφείλουμε να πρωτοστατήσουμε ως ελπίδα αυτού του τόπου έχοντας στην καρδιά και τη σκέψη μας Χριστό και Ελλάδα όπως οι πρόγονοί μας, για να πραγματοποιήσουμε του ποιητή το όραμα, δηλαδή να κάνουμε τη χώρα μας μια διαμαντόπετρα στης γης το δαχτυλίδι.

Ολοκληρώνοντας αισθάνομαι την ανάγκη να απευθύνω θερμές ευχαριστίες προς την Ιερά Σύνοδο της Εκκλησίας της Ελλάδος, τον πρόεδρο αυτής Μακαριότατο Αρχιεπίσκοπο κ. Ιερώνυμο Β΄ και την ειδική συνοδική επιτροπή πολιτιστικής ταυτότητας για τη διοργάνωση της εθνοσυνελεύσεως και την ευκαιρία που έδωσαν σε εμάς να εξωτερικεύσουμε τις απόψεις μας, τον Σεβασμιότατο Μητροπολίτη Αργολίδος κ. Νεκτάριο, που υποσχέθηκε να φιλοξενήσει, όταν

παρέλθουν οι δυσμενείς υγειονομικές συνθήκες, όλους τους συμμετέχοντες στη Μητρόπολή του, και τους υπευθύνους των Μητροπολιτικών Κέντρων για τη βοήθεια που μας προσέφεραν κατά τη διάρκεια της Εθνοσυνέλευσης. Επίσης, εκ βάθους καρδίας ευχαριστώ τον Σεβασμιότατο Μητροπολίτη Μονεμβασίας και Σπάρτης κ. Ευστάθιο για την εμπιστοσύνη του, αλλά και την ιδιαίτερη ευκαιρία που έδωσε σε μένα και τον προσφιλή Χρήστο Κοντό, απόφοιτο της Ιατρικής, να μετέχουμε σε μια τόσο χρήσιμη συλλογική δράση με ένα ιδιαίτερα ενδιαφέρον θέμα. Τέλος, ευχαριστώ όλους τους σύνεδρους και τους φίλους. Εύχομαι σύντομα να ανταμώσουμε και να έχουμε την ευκαιρία να συζητήσουμε και άλλα ενδιαφέροντα θέματα.